

Access to energy and drinkable water after natural disasters in Fiji

Innan avresa

Jag har alltid varit intresserad av utvecklingsarbete och ville även gärna ta chansen att åka utomlands någon gång under min tid på KTH. När jag fick höra om MFS lät det som den perfekta möjligheten. Jag och min kompis Ellinor valde därför att söka MFS. Vi undersökte en mängd olika länder och valde till slut Fiji. Anledningen till det var för att Fiji är mycket påverkat av klimatförändringar och drabbas regelbundet av naturkatastrofer samt har unika utmaningar som en liten önation i Stilla havet. Vi fick även väldigt bra kontakt med en professor på ett universitet i Fiji och lyckades utveckla ett intressant projekt kring el och vattenförsörjning efter naturkatastrofer.

För att genomföra ett MFS-projekt i Fiji behövs forskningstillstånd från Ministry of Education och Immigration. Det är tyvärr en ganska komplicerad process att ansöka om tillstånden och i vårt fall ledde det till förseningar av vårt projekt. Vidare behövdes vaccination mot Covid-19, Hepatit A&B samt tyfoidfeber.

Ankomst

Vi anlände till Fiji i slutet på april men på grund av förseningarna med forskningstillstånd fick vi vänta några veckor innan vi kunde påbörja vårt fältarbete. Detta gav oss dock mycket tid att utforska landet samt färdigställa alla förberedelser inför fältarbetet. Trots förseningarna hann vi med allt vårt fältarbete men vi fick göra nästan allt efterarbetet, såsom modellering, sammanställning av rapport etc. när vi kommit hem till Sverige igen.

När vi ankom Fiji fick vi ett fint mottagande av vår kontaktperson och universitet där han jobbar. Vi fick en rundtur och fick även träffa rektorn. Vi blev också inbjudna till personalfika och fick träffa alla de andra som jobbade på universitet. Alla var supertrevliga och välkomnande!

Ekonomi

Inför vår resa diskuterade vi utgifter men satte egentligen ingen fast budget. Istället gick vi igenom våra prioriteringar, vad vi ville spendera pengar på och vad vi ville spara in pengar på. Till exempel ville vi båda uppleva så mycket av Fiji som möjligt och bestämde därför att vi inte skulle spara in på aktiviteter. För oss var det också viktigt att vi kändes oss trygga och bekväma där vi bodde och i vissa fall ledde det till att vi valde något dyrare boenden. Jag tror att det är viktigt att diskutera detta om man är två som åker för att undvika konflikter på plats och för att båda ska bli nöjda med upplevelsen.

För oss var det absolut dyraste flygbiljetterna, som kostade omkring 17 tkr, följt av boendet. Matpriserna varierade beroende på varorna. Lokalproducerade grönsaker och frukt var billigt medan en del importerade varor var dyra. Att äta på restaurang var ungefär lika dyrt som i Sverige. Ett lokalt SIM-kort var rätt billigt och inkluderade mycket surf så jag kan rekommendera att skaffa det eftersom det verkligen underlättar om man har många att hålla kontakt med.

Boende

Vi valde att hyra bostad via AirBnb då vår kontaktperson inte kunde hjälpa oss med boende. Vi var väldigt nöjda med AirBnb och trivdes bra i alla de boenden vi hade under vår vistelse. Dock blev boendena lite dyrare än om vi hade hyrt via en lokal kontakt. Större delen av vår vistelse bodde vi i Martintar, Nadi. Där bodde vi i en mindre lägenhet på samma tomt som hyresvärdarna, ett supertrevligt fijianskt par. De var väldigt hjälpsamma, bjöd oss på middag, guidade oss runt på den lokala marknaden. Vi har fortfarande kontakt med dem.

Projektet

Vårt projekt handlade om att säkerställa tillgång till el och rent vatten efter naturkatastrof. Rent konkret skulle vi dimensionera Emergency Energy Modules, vilket är ett containerbaserat energisystem som används för att ge tillgång till el och vatten i nödsituationer, för två byar. Den första byn vi besökte var Abaca som ligger uppe i bergen och för närvarande inte har tillgång till el. Vi bodde i Abaca i några dagar vilket var en höjdpunkt under vår resa. Den andra byn vi besökte var Viseisei som ligger vid havet och nära de två större städerna Nadi och Lautoka. I byarna gick vi från hus till hus och genomförde intervjuer med invånarna. Vidare genomförde vi en multikriterieanalys och modellerade i Homer Pro. En dag åkte vi även till huvudstaden Suva och intervjuade intressenter, främst myndigheter för att undersöka möjligheterna för att implementera Emergency Energy Module konceptet i Fiji.

Vår kontaktperson hjälpte oss mycket genom att anordna besöken i byarna, hjälpa oss med kontakter samt att vägleda vårt arbete. Då vi inte slutförde projektet förens efter vi kommit hem till Sverige hade vi aldrig någon presentation på plats i Fiji. Vi delade dock resultaten från vårt projekt med universitetet i Fiji, samt lokala myndigheter.

Staden och landet

Fiji är verkligen ett fantastiskt land med vacker natur och jättetrevliga människor. Fijianerna är öppna, varma och hjälpsamma. Vart vi än gick hälsade folk på oss och de hjälpte oss gärna. Fiji har också en levande och väl bevarad kultur som fijianerna gärna delar med sig av. Invånarna berättade glatt för oss om Fijis historia och traditioner, olika växter och deras användningsområde samt om livet i Fiji. Vi fick till exempel vara med under så kallad Sevusevu ceremonier i båda byarna vi besökte. En Sevusevu ceremoni hålls första gången man besöker en by och är till för att byn formellt ska acceptera besökarna. Det var en riktigt häftig upplevelse.

Fritid och aktiviteter

Fiji erbjuder en mängd olika aktiviteter och vi bestämde oss att testa så mycket som möjligt. Fiji har fantastiska korallrev så vi tog båda två dykcertifikat och snorklade en massa. Vi fick se både hajar, sköldpaddor och delfiner under dessa turer. Vi testade även zipline i bergen, forsränning och vandrade mycket. Rugby är nationalsporten i Fiji så vi gick på vår första rugbymatch med några kompisar.

Hållbarhet

Vårt projekt berörde främst SDG 6 – *Rent vatten och sanitet för alla*, och SDG 7 – *Hållbar energi för alla*, då projekt syftade till att möjliggöra tillgång till el och vatten efter naturkatastrofer. Men många andra SDG:s påverkas ju självklart positivt av tillgång till el och vatten.

Att leva hållbart i Fiji var svårt i vissa aspekter. Att resa runt hållbart i landet var lite svårt då kollektivtrafiken inte var så väl utbyggd och bussarna var gamla och omiljövänliga. Sopsortering fanns inte heller och det kändes lite jobbigt att behöva slänga alla sopor oavsett plast, kartong eller kompost i samma behållare när man är van att sortera. Det var å andra sidan väldigt lätt att handla ekologisk och närodlat mat. Nästintill alla frukter och grönsaker inhandlades på den lokala marknaden där lokala bönder sålde sina produkter.

Rekommendationer och övriga reflektioner

Vår resa till Fiji har varit den häftigaste upplevelsen i mitt liv. Jag rekommenderar verkligen att söka MFS!